

duurzaamplus.nl

zelfstandig, onafhankelijk en ter zake

Moreel kompas leidt tot duurzaamheid in onze samenleving

Door Désirée Crommelin, 18/07/2017

MOREEL KOMPAS LEIDT TOT DUURZAAMHEID IN ONZE

SAMENLEVING, daar zijn initiatieven als sociaal en duurzaam ondernemen en kleinschaligheid al hoopvolle uitingen van. Dit stelt Rashid Azimullah, auteur van het boek *Gebakken Cloud, omgaan met een unheimisch gevoel*. Geïnspireerd door de Veda's, de eeuwenoude geschriften uit de Indusvallei, pleit hij in zijn boek terug te grijpen naar ons eigen moreel kompas, gebaseerd op universele waarden van alle tijden. Zeker nu onze bakens in de samenleving van vandaag op drift zijn geslagen. “De ooit zo betrouwbare bakens als kerk, overheid, zorg, onderwijs of de banken, inclusief De Nederlandse Bank en de ECB, vertrouwen we niet meer.” Als business counselor bepleit hij het herontdekken van de universele waarden voor in ons dagelijkse leven of het nu thuis is, op het werk of op het sportveld. Hij noemt dat het ‘resetten van je persoonlijke software’.

Duurzaamheid

Wat hebben de Veda's met duurzaamheid te maken? "Beide omvatten alle aspecten van ons dagelijks leven" luidt het antwoord van Rashid Azimullah. In *Gebakken Cloud, omgaan met een unheimisch gevoel* laat hij zien hoe ver we zijn afgedreven van die universele waarden. Hij prikt veel mooie woorden en beloften door van wat hij noemt 'woordjongleurs' die te pas en onpas een betere wereld beloven. Of je nu luister naar politici of greenwashende CEO's, ze verkopen te vaak gebakken lucht als het over sociale, economische en ecologische duurzaamheid van onze samenleving gaat. "Dat voelen we allemaal haarfijn aan, hun verhalen blijven erg financieel gedreven! Hoewel we het zo nu en dan uit gemak negeren, werkt ons moreel kompas wel degelijk en pakken wij Burgers, onze eigen verantwoordelijkheid terug uit overtuiging of uit frustratie. Je ziet onder jonge ondernemers, dat zij steeds vaker om die redenen gezamenlijke initiatieven nemen om een duurzame onderneming te beginnen. Zij proberen bij wijze van spreken meer op hun 'eigen software' te draaien in plaats van de door hun aangeleerde 'financiële economische software' en zó anders te handelen tegen extreme vervuiling, verspilling of sociaal onrecht. "Die bewustwording of zo je wilt – hun moreel kompas ervaren ze als positief en creatief. Het werkt opbouwend en aanstekelijk en is zeker een stuk effectiever dan bangmakerij of vermaningen."

"Stap uit de gebakken cloud!"

Reset persoonlijke software

Azimullah illustreert op indringende wijze en met de nodige humor en ironie zijn persoonlijk queeste naar Hoe nu verder naar een sociaal, economisch en ecologisch toekomstbestendige samenleving zonder dat unheimische gevoel. Zijn uitspraken en stellingname zijn doorspekt met IT-kretologie en laten zien uit welke stal deze econoom komt. Hij spreekt over "We moeten onze persoonlijke software resetten, "Onze maatschappelijke GPS werkt niet meer" en haalt talrijke voorbeelden van zogenaamde Gebakken Cloud aan. Inderdaad maakte hij jarenlang succesvol carrière in de IT- en telecomsector, waar hij onder andere voor KPN hosting en housingdiensten – de tegenwoordige Cloud Services – opzette en managede. Nu gebruikt hij deze woordenschat soms met een vette knipoog, in zijn pleidooi voor universele waarden thuis, op het werk en op het sportveld om juist de gevolgen van de IT zoals modeldenken, standaardisering en vervreemding te bestrijden. Openhartig bekent hij, dat hij jarenlang een onderdeel van dit systeem was, waarbinnen hij zijn beslissingen nam en moest nemen. Maar een paar jaar geleden stapte hij eruit. "Te vaak popte dat unheimische gevoel bij me op van 't Waarom van die beslissingen van mij en mijn omgeving. Het standaardantwoord van 'Zo doen we dat nu eenmaal', voldeed niet meer. Ik voelde me steeds minder thuis in die slechts financieel gedreven wereld." Natuurlijk deed zijn vertrek de nodige wenkbrauwen fronsen: Moet dat nou? Doe toch gewoon. En hoe gaat die het redden zonder de franje van een leaseauto en bonus? Maar voor hem was de maat vol. Hij vertrok en ging op zoek naar hoe – zoals hij dat noemt – zijn persoonlijke software te resetten?

"We kunnen er met het resetten van onze persoonlijke software wel wat aan doen!"

Persoonlijke software versus standaardprofiel

Azimullah. “Ik zie Google, Facebook, WhatsApp of Twitter als financiële bedrijven, ondanks dat ze zich communicatiebedrijven noemen die slechts informatie doorgeven. We weten wel beter. Kijk naar de gegevens die zij over ons verzamelen en verkopen. We worden zo tot een profiel met etiketten van jong, oud, consument, patiënt of verzekerde, waar wij zelf geen enkel zeggenschap in hebben. Is dit samenleven? En willen we dat zo?”

Bakens op drift

Het werd, zo vertelt hij in zijn boek een zoektocht naar de oorzaken van dat unheimische gevoel, vol ontdekkingen hoe hol en gammel de fundamenteën zijn waarop onze samenleving is gebouwd. “Bakens, die hij thuis en tijdens zijn studie economie aan de VU, had geleerd te vertrouwen en op te bouwen, bleken gedateerd, niet meer te passen in onze tijd én onze samenleving zelfs te ondermijnen. “Vertrouwen in ooit degelijke instituten als de pers, banken, kerk en overheden – zelfs in De Nederlandse Bank en de ECB – blijkt niet altijd meer op zijn plaats. Ook ik spreek nu van nep nieuws! Data, analyses en prognoses van Centraal Bureau voor de Statistiek of van het Sociaal Cultureel Planbureau zie ik als econoom steeds meer als eenzijdige – lees financiële – uitingen, die zo ver van mijn moreel kompas staan.” Azimullah heeft de afgelopen jaren veel tijd besteed aan het voor hem ‘hogere doel’ om zo als business counselor een completere dienstverlening te kunnen leveren. Het alleen naar de businesskant kijken is voor hem veel te beperkt. Opgelucht benoemt hij nu publiekelijk in zijn boek de kracht van het moreel kompas versus de gevaren die hij ziet die standaardisering door digitalisering in de samenleving met zich mee brengt en welke enorme invloed dat heeft op ons in ons dagelijks leven. Volgens Azimullah laten standaardisering, de snelheid van de digitalisering, de profielen die big data dicteren en de schijnwereld van wat we zélf laten zien op sociale media, destructieve sporen achter in ons leven. “In zowel ons privé als zakelijke leven lijken we na het wegvallen van het ‘hogere en spirituele’ dat de kerk ons vroeger bood – sterk financieel gedreven te zijn. Met als summum: vorm, materie en macht. Die sporen gaan diep in ons onderbewuste zitten en tasten geleidelijk ons zelfvertrouwen en het vertrouwen in onze bakens in het dagelijkse leven – thuis en op het werk – aan. Het veroorzaakt oneigenlijke vanzelfsprekendheid, zelfs verslaving aan drugs, drank en dingen en trekt een onomkeerbare wissel op onze planeet. Met dit gebrek aan vertrouwen en selectief hanteren van onze moreel kompas doen we onszelf, de ander en onze planeet te kort. We kunnen er met het resetten van onze persoonlijke software wel wat aan doen!”

Moreel kompas

Uit ervaring weet Rashid Azimullah die nu werkzaam is als de business counselor, dat je in de stilte na de storm op jezelf teruggeworpen wordt. Op zoek naar hoe anders zijn expertise in de corporate wereld op een voor hem bevredigende wijze in te zetten en op welke bakens dit te funderen, kwam hij in aanraking met de Vedische geschriften. Wat hem trof in deze eeuwenoude uit de Indusvallei stammende Veda's was, dat zij gebaseerd zijn op universele waarden, die alle aspecten van het menselijke leven door de tijden heen op onze aardbol beschrijven. Ze gaan uit van het cyclisch verloop van

de ontwikkeling van de mensheid, zijn uitermate praktisch en zonder oordelen. Volgens de Veda's heeft de mens in de samenleving een functionele rol in het dagelijks leven, die ingegeven is door zijn of haar gave. "Dat sprak me aan. Ik kon er wat mee. Bij mij dus geen ashram, psychoanalyse of psychologie. Mijn adviezen als business counselor aan ondernemers worden als op-en-top praktisch en alledaags toepasbaar ervaren." Nadrukkelijk wil hij hierbij aantekenen, dat hij voorzichtig is met het omarmen van zomaar een spiritueel alternatief of 'activistische tegenpartij', ook als het gaat om goededoelenorganisaties of om groen en sociaal ondernemen. "Veel new age of 'groene initiatieven' blijken het commercieel heel goed te zijn voor de veelal zeer financieel gedreven stakeholders. Bovendien is het te simpel het kapitalistische systeemdenken zomaar in de ban te doen."

Veda's

De Veda's onderscheiden vier cycli in de ontwikkeling van de mensheid. Het is niet moeilijk om in het tijdperk van de vierde en laatste fase in die ontwikkeling het Kali Yuga, het ijzeren tijdperk zoals beschreven door de Vedische wijze Veda Vyasa, onze tijd te herkennen. Azimullah citeert uit het werk van deze wijsgeer: "Kali Yuga is het tijdperk, waarin ongemanierde leiders heersen. Zij liegen en bedriegen er op los. Ze vechten hun vijandigheden in het openbaar uit en laten zich leiden door hebzucht en woede. Het is het tijdperk van woordjongleurs. Wie mooi kan praten zal worden geloofd. Niet moeilijk onze tijd in te herkennen Ik hoef geen namen in te vullen, keuze te over!"

Einstein, Bohr en Tesla

De universele waarden uit de Veda's zonder (voor)oordelen bieden ruimte in denken en handelen om verantwoordelijkheid te nemen en een bijdrage te leveren aan onze tijd. Dat gaat niet zonder slag of stoot. Hoewel we zien dat het heersende systeem door zijn verwoestende uitbuiting geleidelijk implodeert, klampt een puissant rijke bovenlaag zich eraan vast. In het begin van een wellicht nieuwe cyclus in die ontwikkeling van de mensheid komt er een échte vernieuwende tegenbeweging op van mensen die anders willen. Een steeds groter wordende groep, die in een steeds sneller draaiend vliegwiel opereert, raakt steeds meer mensen. En dat zit de gevestigde orde niet lekker. Die probeert met man en macht zo veel mogelijk de vernieuwende beweging te traineren. Dat geeft hen tijd om zelf de succesvolle stukjes ervan op te rapen en op te schalen volgens hun kapitalistische methode. "Ze gaan daarbij voorbij aan de echte maatschappelijke vernieuwing."

Er zijn echter ook verliezers in deze transitie, die niet anders weten en/of niet anders kunnen. Dat is een hele grote groep, die de afgelopen maanden wereldwijd bij verkiezingen of referenda door politici, media en opiniepeilingen als 'de ontevreden burger' werd weggezet'. "Hen zo te diskwalificeren is onwaardig en gevaarlijk. Wij leven allen in deze samenleving, waar afhankelijkheid zonder hiërarchie en zonder oordelen een gegeven is. Dit mag misschien wat zweverig klinken, maar dat is niet wat ik als feedback krijg van de ondernemers die ik adviseer." *Lachend* ..... "Overigens ben ik in goed gezelschap. Wetenschappers als Niels Bohr, Erwin Schrödinger, Isaac Newton, Nicolai Tesla en Albert Einstein waren bekend met de Veda's en lieten zich erdoor inspireren," somt Azimullah op.

"Kali Yuga is het tijdperk, waarin ongemanierde leiders heersen. Zij liegen en bedriegen er op los," aldus de Vedische wijsgeer Veda Vyasa

Natuur is superefficiënt

“Kijk naar de natuur, daar kunnen we veel van leren. De natuur is superefficiënt, zorgvuldig en zuinig met zijn grondstoffen en kracht. Daarom is het zo zorgwekkend dat wij rücksichtslos rooibouw plegen en de aarde laten stikken en geen gelegenheid geven zich te herstellen. We hebben ons zelf daarmee.”

Holisme

Dus de koers te varen die na het resetten van je persoonlijke software je moreel kompas aangeeft en je ruimte in denken geeft om échte vernieuwing te creëren en persoonlijk verantwoordelijkheid te nemen, is een thema dat steeds weer opduikt in Azimullah's betoog. Het durven kijken naar je eigen originele software maakt mogelijk dat we afstappen van de collectief aangeleerde software thuis, op school en op de universiteit, die veelal financieel economisch gedreven is. Dit bespaart ons veel tijd, energie en kosten omdat we niet meer bezig zijn met het beslechten van onderlinge conflicten. “We krijgen meer besef dat we allen deel zijn van de alomvattende natuur op aarde. En ja, we willen overleven als mensheid en hebben daar de planeet voor nodig. Duurzaamheid is allesomvattend, geen versnipperende fragmentatie. Sta nu opbouwende experimenten toe zuiniger om te gaan met de aarde in plaats van conflicten over CO2- reductie of aardolie uit te vechten. Kijk wat we samen kunnen doen!” Het gaat om samenwerken, om duurzaam ondernemen in circulaire productieketens en om prudent financieren. Dit voorzichtig te ontdekken door te experimenteren en te bouwen, daar draait het om. “liefst op onze eigen originele software, die is tenslotte uniek. Ons moreel kompas is daarbij een onontbeerlijk instrumentarium.”

“De overheid draagt verantwoordelijkheid voor de publieke zaak en moet niet langer bedrijfsleventje spelen.”

Rol overheid

Op de vraag wat de rol van de overheid hierin is, noemt de business counselor het zorgelijk dat de overheid is verworpen tot een “24/7 uur PR-bedrijf”. Ze is zo druk bezig met ‘bedrijfje’ te spelen, dat ze haar rol als behartiger van de publieke belangen van de burgers verwaarloost. Tegelijkertijd claimt de overheid op allerlei fronten autoriteit. Die gunt de burger haar niet meer en wordt vervolgens door gezagdragers als de ‘ontevreden burger’ weggezet. Maar waarom zouden de burgers de overheid die autoriteit gunnen? Zij hebben genoeg van de gebakken cloud, die mooie woorden en schone beloften en van die ontembare regelzucht op de verkeerde momenten en gebieden. “Denk daarbij aan bescherming van de burger op het gebied van de bouw, het voedsel of financiële producten, daar laat de overheid haar verantwoordelijkheid schieten door deze over te dragen aan de markt, zodat ‘de slager zijn eigen vlees mag keuren’. De burgers zien dat, weten dat. Wie draaide na de financiële crises voor het ‘welzijn’ van de banken op? “Ik leerde als student Economie eind jaren '80 aan de VU: Gij zult prudent zijn met geld. Als ik toen als antwoord de oplossing van de heer Draghi van de ECB anno 2017 had gegeven, was ik met pek en veren het college uitgestuurd met de woorden: Wij zijn toch geen bananenrepubliek!” Bij de functionele rol van de overheid als belangenbehartiger van de publieke zaak in

de samenleving, zoals de Veda's die beschrijven, hoort dienstbaarheid. De profielen van de huidige verantwoordelijke gezagdragers kloppen niet en passen niet bij de taak van de overheid de burgers te faciliteren en ruimte te geven voor echte vernieuwing. Azimullah, vader van twee kinderen en enige tijd lid van Raad van Toezicht en de Auditcommissie van VOS/ABB (de vereniging voor openbare en algemeen toegankelijke scholen) toont zich bezorgd over wat het onderwijs biedt. "Daar leerden wij – en dat gebeurt nu nog steeds – tijdelijke kennis en vaardigheden, die niet meer in de samenleving van vandaag en zeker niet in die van morgen passen. "Monitoring, standaardisering met onder andere de Cito-toets, slaan de kracht van onderwijs dood. Het gaat te veel over gedateerde kennis en over de 'opleidingsloopbaan' van de leerling, die gedicteerd wordt. En niet te vergeten over de score van de school! Denk je dat onze kinderen dat niet door hebben? Kijk toch naar hun verveling en krampachtigheid te voldoen aan die eisen. Dat ondermijnt hun vertrouwen in zichzelf en in hun omgeving."

RAAD

Rashid Azimullah (Hilversum 1966) studeerde economie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en werkte daarna bij middelgrote en grote ondernemingen in binnen- en buitenland. Hij was onder meer oprichter en manager van de hosting- en housingdiensten van KPN – tegenwoordig Cloud Services – en lid van de Raad van Toezicht en de Auditcommissie van VOS/ABB (de vereniging voor openbare en algemeen toegankelijke scholen). Nu is hij eigenaar van RAAD (Rashid Azimullah Advies) en werkt als raadgever, business counselor, auteur en spreker met als doel mens en bedrijf toekomstbestendig te maken. Zijn motto is: Stap uit de gebakken cloud!

Business counselor

In zijn leven wil Azimullah geen scherp onderscheid meer maken tussen zijn gedrag thuis en op het werk. "Ik zie alle kanten in voor- en tegenspoed in mijn leven als een geheel, waarbij ik trouw wil zijn aan mijn moreel kompas. Dat is mijn benadering als RAAD-gever." Op dit kompas vaart hij nu langs de nieuwe bakens van samenleven, innovatie, transparantie, kennis delen en duurzame economie. Hem maak je niets meer wijs onder het mom van innovatief of disruptief. "Dat zijn vaak gecamoufleerde financiële begrippen voor nog meer efficiency en het uitkleden van de werkelijkheid ten koste van de werknemer en ten gerieve van de aandeelhouder." Hij streeft als raadgever samen met zijn cliënten, veelal ondernemers van grote en mkb-bedrijven, deze nieuwe bakens op eigen kracht te ontdekken door het resetten van persoonlijke software. Het valt niet altijd mee het aangeleerde versnipperende denken te overwinnen. "Maar mijn adviezen zijn direct toepasbaar in iemands dagelijkse leven. Het gaat met kleine stapjes, niet met businessplannen. Je (her)ontdekt dat je vaak beter op je originele software kunt draaien en alleen dingen moet doen, die je begrijpt en die je kunt uitleggen aan je thuisfront. Een advies uit eigen ervaring! *Lachend*.... "Bespreek dit eens met je man of vrouw. Dat werkt, weet ik uit

ervaring.”

[RAAD](#)

Het boek *Gebakken Cloud, omgaan met een unheimisch gevoel* is te bestellen op gebakkencloud.com

Désirée Crommelin
© duurzaamplus.nl